

Observații pe marginea propunerilor de modificare a legislației privind profesia de avocat

1. Modificarea art. 39 din Legea nr. 51/1995

Raportat la modificarea art. 39 din Legea nr. 51/1995, în sensul abrogării alin. (9) și reformulării alin. (7), arătăm că observațiile dlui. prof. univ. dr. Hotca sunt întemeiate: în forma modificată de Legea nr. 187/2012, aceste alineate nu mai există. Totuși, conținutul lor se regăsește în cuprinsul alin. (2), (3), respectiv (4).

Astfel, conform alin. (2) „Avocatul este obligat să respecte solemnitatea ședinței de judecată, să nu folosească cuvinte sau expresii de natură a aduce atingere autorității, demnității și onoarei completului de judecată, procurorului, celorlalți avocați și părților ori reprezentanților acestora în proces”, alin. (3) prevede „avocatul nu răspunde penal pentru susținerile făcute oral sau în scris, în forma adecvată și cu respectarea prevederilor alin. (2), în fața instanțelor de judecată, a organelor de urmărire penală sau a altor organe administrative de jurisdicție și nici dacă sunt în legătură cu consultațiile oferite justițiabililor ori cu formularea apărării în acea cauză, dacă ele sunt făcute cu respectarea normelor de deontologie profesională”, iar alin. (4) că „Nerespectarea de către avocat a prevederilor alin. (2) și (3) constituie abatere disciplinară gravă. Răspunderea disciplinară nu exclude răspunderea penală sau civilă”.

În dezacord cu opinia dlui. Ion-Ilie Iordăchescu, nu considerăm că prin aplicarea prevederilor alin. (4) „se ajunge la înlăturarea cuprinsului alin. (7)” - alin. (3) în forma actuală a legii. Credem, însă, că pentru o corectă formulare, alin. (4) trebuie să fie reformulat, în sensul trimiterii doar la prevederile alin. (2), nu și la cele ale alin. (3). Aceasta deoarece elementele regăsite în cuprinsul alin. (3) nu au cum să atragă răspundere disciplinară, civilă sau penală, în condițiile în care impun ca o condiție „respectarea prevederilor alin. (2)”.

2. Introducerea unei noi incriminări - „Întrebuințarea de cuvinte ori gesturi jignitoare de către o persoană, indiferent de calitatea ei, care participă sau asistă la o procedură judiciară, față de avocat, se pedepsește cu închisoare de la o lună la trei luni sau cu amendă”.

De acord cu dl. profesor Hotca, o astfel de incriminare nu considerăm că este oportună.

În primul rând, textul aduce o protecție suplimentară doar față de avocat, omițând magistrații sau organele de cercetare penală. O ipoteză corespondentă (incriminarea sfidării organelor judiciare conform Codului penal din 1969) a fost criticată tocmai pe ideea că ducea la inegalitate de protecție între participanții la realizarea actului de justiție. Este tocmai ce s-ar realiza prin incriminarea distinctă a acestei conduite.

În al doilea rând, ipoteza este oricum acoperită de prevederile art. 278 C. pen., care sub denumirea marginală de „încălcare solemnității ședinței” prevede că „întrebuințarea de cuvinte ori gesturi jignitoare sau obscene, de natură să perturbe activitatea instanței, de către o persoană care participă sau asistă la o procedură care se desfășoară în fața instanței, se pedepsește cu închisoare de la o

lună la 3 luni sau cu amendă”. Textul de la art. 278 C. pen. vine exact în locul sfidării judiciare și protejează toate persoanele, indiferent de calitatea acestora.

3. Propunerile de la pct. III și IV din documentul dlui. Ion-Ilie Iordăchescu sunt regăsite în cuprinsul alin. (4) al art. 279. Sub denumirea marginală de „ultrajul judiciar”, avocatul – precum și membrii familiei sale, respectiv bunurile sale – beneficiază de o protecție egală cu magistratul. În realitate, avocatul putem afirma că este mai bine protejat: în timp ce în cazul magistratului se cere ca acesta să fie „aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu” la momentul comiterii faptei, în cazul avocatului este necesar doar ca faptele comise contra sa să fie „în legătură cu exercitarea profesiei”.

4. Propunerea unei noi incriminări – „Declararea publică necorespunzătoare a adevărului, cu scopul de intimidare sau de răzbunare, în cursul unei proceduri judiciare, de către o persoană, cu privire la săvârșirea de către un avocat a unei infracțiuni sau a unei abateri disciplinare grave cu privire la prestațiile sale avocațiale, se pedepsește cu închisoare de la trei luni la un an sau cu amendă”.

De acord cu observațiile prof. univ. dr. Mihai Hotca: textul este un corespondent al art. 276 C. pen. privind presiunile asupra cursului justiției. În condițiile în care UNBR a dus – după cunoștințele noastre – o campanie concertată de abrogare a acestui text de lege, considerând că ar aduce atingere libertății de exprimare, ar putea părea ipocrită propunerea incriminării exact a acestei conduite, dar în raport de avocat, iar nu de judecător sau organ de urmărire penală.

Atragem atenția că în Senat, art. 276 C. pen. a fost abrogat, propunerea fiind la Camera decizională acum.

5. Observațiile dl. decan al Baroului Sibiu privind infracțiunea de favorizare a făptuitorului nu cred că pot fi acceptate.

În realitate, modificarea de substanță vizează calitatea de infractor din Codul penal 1969, prin inserarea acum a noțiunii de „făptuitor”. Noțiunea nu trimite la sensul uzitat în practică, potrivit Codului de procedură penală 1968, ci la termenul de *persoană care a comis o faptă prevăzută de legea penală*, iar nu o infracțiune (de unde dihotomia făptuitor *versus* infractor).

Noțiunea de infractor a fost înlocuită cu cea de făptuitor, pentru a sublinia că incriminarea se referă și la faptele prevăzute de legea penală care, în concret, ar putea să nu întrunească toate trăsăturile esențiale ale infracțiunii, cum ar fi cazul existenței unei cauze justificative.

Cu alte cuvinte, infracțiunea de favorizare va putea fi reținută și în cazul ajutorului dat unei persoane care a comis doar o simplă faptă prevăzută de legea penală (de exemplu, aceasta nu este imputabilă agentului, nefiind astfel o infracțiune – ipoteza comiterii unei fapte de omor de către un minor de 13 ani).

Verificarea condițiilor de existență sau inexistență a responsabilității penale a unei persoane se face însă în cadrul unui proces penal, și nu în raport de aprecierea făcută de favorizator.

6. Observațiile dl. decan al Baroului Sibiu privind problemele create de infracțiunea prevăzută de art. 276 C. pen. – a se vedea observațiile de la pct. 4!

Ne contrazicem reciproc, în condițiile în care se dorește incriminarea faptei pentru a-i proteja pe avocați, dar se dorește dezincriminarea în raport de judecători și organe de urmărire penală (în același sens, a se vedea și propunerea din documentul nenominalizat!).

7. Observațiile dl. decan al Baroului Sibiu privind problemele create de infracțiunea prevăzută de art. 284 C. pen.

Argumentele aduse sunt corecte, într-adevăr există o mare probabilitate a declanșării (și) a unor proceduri judiciare contra avocatului în raport de nemulțumiri create de colaborarea cu avocatul.

Totuși, modul de reglementare în sine a faptei este corect din punct de vedere al fondului, astfel că nu credem că textul ar trebui abrogat din cauza temerilor că va fi folosit abuziv de către justițiabili. Există, în acest sens, și metode de protecție, și anume, art. 268 C. pen. privind inducerea în eroare a organelor judiciare.

8. Modificările incluse în propunerile dlui. av. decan Ion Rus – deși corecte pe fond nu pot fi acceptate, ca atare, din mai multe motive.

a) art. 111¹ – este reglementat de art. 348 C. Pen.;

Cu toate acestea reglementarea în textul legii speciale se impune a fi introdusă pentru respectarea condiției impuse de art. 348 C. Pen. „dacă legea specială prevede că săvârșirea unor astfel de fapte se sancționează potrivit legii penale”.

b) art. 111² – este reglementat de art. 279 alin. (4) C. pen.;

c) art. 111³ – este reglementat de art. 60 alin. (6) din Legea nr. 51/1995;

d) art. 111⁴ - art. 111⁶ – protecția este excesivă. Fapta eventual va putea fi încadrată ca înșelăciune, dacă sunt îndeplinite condițiile conform dreptului comun, art. 244 C. pen.

De asemenea, eventuala „asociere infracțională” are **aparent** corespondent în art. 367 C. Pen.

Se impune totuși susținerea propunerii d-lui avocat Ioan Rus în ce privește art.111/5 pentru că este urmărită protecția profesiei și în cazul unor forme de asociere în vederea exercitării profesiei de către persoane care nu au calitatea de avocat în sensul legii speciale, caz în care atingerea adusă valorii sociale ocrotite este mai gravă și textul art.367 C. penal nu este aplicabil dacă asocierea în vederea exercitării profesiei este realizată doar de două persoane (grupul infracțional organizat presupune minim trei persoane).

Limitele de pedeapsă trebuie totuși să fie de la 1 la 5 ani ca și la forma simplă a asocierii prev de art.367 C. Penal, întrucât scopul asocierii este

săvârșirea unei infracțiuni pedepsite cu închisoare mai mică de 10 ani.
Alineatele 2 și 3 ale art 111/5 nu se mai susțin, fiind acoperite de reglementări în vigoare sau inaplicabile.

Acțiunea în dezdăunare e reglementată de dreptul comun. În măsura identificării unui prejudiciu, răspunderea civilă delictuală se va angaja conform Codului civil.

În raport de noile incriminări, nu credem că instituirea a „n” texte de incriminare care repetă doar prevederile de drept comun va putea conduce la eradicarea avocaturii clandestine / ilegale de genul Pompiliu Bota.

Credem că protecția prevăzută de textele de lege în vigoare este suficientă. Ce trebuie încercat, însă, este schimbarea atitudinii organelor judiciare, în sensul aplicării normelor de incriminare care din perspectiva dreptului material nu prezintă deficiențe.